

УДК 159.923:37.035.6

DOI 10.32999/ksu2312-3206/2019-1-27

ПОКАЗНИКИ РІВНІВ РОЗВИТКУ ПАТРІОТИЧНОЇ РЕФЛЕКСІЇ ОСОБИСТОСТІ

Михальченко Н.В., к. психол. н.,

доцент кафедри педагогіки та інклюзивної освіти

Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського

У роботі проаналізовано наукові підходи до визначення показників рівнів розвитку патріотичної рефлексії особистості пізньої юності. Визначено якісні показники високого, середнього та низького рівнів розвитку патріотичної рефлексії особистості. Показано, що національно-патріотичне виховання студентів суттєво підвищиться за рахунок упровадження у вищих навчальних закладах інноваційних форм роботи й авторських програм. Наведено результати констатувального експерименту першого порядку.

Ключові слова: рефлексія, патріотична рефлексія, самосвідомість, патріотичне виховання, цінності.

Михальченко Н.В. ПОКАЗАТЕЛИ УРОВНЕЙ РАЗВИТИЯ ПАТРИОТИЧЕСКОЙ РЕФЛЕКСИИ ЛИЧНОСТИ

В работе проанализированы научные подходы по определению показателей уровней развития патриотической рефлексии личности поздней юности. Рассмотрены качественные показатели высокого, среднего и низкого уровней развития патриотической рефлексии личности. Показано, что национально-патриотическое воспитание студентов значительно повысится за счет внедрения в высших учебных заведениях инновационных форм работы и авторских программ. Приведены результаты констатирующего эксперимента первого порядка.

Ключевые слова: рефлексия, патриотическая рефлексия, самосознание, патриотическое воспитание, ценности.

Mykhalchenko N.V. INDICATORS OF THE LEVELS OF DEVELOPMENT PATRIOTIC REFLEXIVITY OF PERSONALITY

In work analyzes the scientific approaches to the definition of indicators of levels of development of patriotic reflection of the personality of late youth. Qualitative indicators of high, middle and low levels of development of patriotic personality reflection are determined.

The successful formation of the Ukrainian state is impossible without the revival and development of the national system of education and education, without the formation of a high level of spirituality and patriotism in the younger generation.

Formation of a patriot citizen is possible not only on the basis of the creation of the necessary external, objective educational conditions, but also taking into account the individual, age-old features of children and youth, their ability to adopt patriotic ideas, national values, aspirations for the development of the state. It is worth noting that the effectiveness of patriotic education of a person depends on the inclusion of psychological mechanisms of reflection. Therefore, it is patriotic reflection, as the ability of the individual to rethink his attitude towards the Motherland, its history.

In order to study the indicators of levels of development of patriotic reflection of the personality of late adolescence at the initial stage, we conducted a first-order verification experiment.

The content analysis of the results of the first-order recording experiment made it possible to determine the levels of development of the patriotic reflection of the personality of the late youth, as well as its qualitative indices. That is why psychological and pedagogical work in the conditions of obtaining higher education will be a purposeful, systematic and consistent.

Among the main qualitative indicators of the low level of development of patriotic reflection we define the following: not formed a stable attitude of the personality of the late youth to the traditions of the family, national-patriotic values; there is no sense of individual responsibility and a sense of patriotic dignity; there is no readiness to form patriotic consciousness and self-consciousness, national dignity, character and outlook; lack of faith in their strength, readiness to make a concrete personal contribution to the development of a certain sphere of life, science, culture, the revival and development of the Ukrainian state.

The analysis makes it possible to argue that the work on national patriotic upbringing of youth in higher education institutions should be continued in the direction of forming the patriotic reflection of future educators.

Key words: reflection, patriotic reflection, consciousness, patriotic education, values.

Постановка проблеми. Успішне становлення Української держави неможливе без відродження та розвитку національної системи освіти і виховання, без формування у підростаючого покоління високого рівня духовності та патріотизму.

Входження людини у соціум передбачає усвідомлення себе в ньому, засвоєння, розвиток відносин, породжених навколишнім середовищем. Пізнання соціального життя відбувається у певній групі. Саме в ній індивід долучається до цінностей і

норм суспільства, опановує форми взаємодії і співпраці, засвоює соціальний досвід, формується як особистість. Розуміння людиною не об'єктів, а їх властивостей і зв'язків, значущості для себе та суспільства створює умови для актуалізації соціально-психологічних механізмів розгортання цілеспрямованої взаємодії. Предметом усвідомлення є інтелектуальна, емоційна діяльність, спрямована на пізнання себе, тобто внутрішньої інформації, яка дає змогу зрозуміти, чому людина обирає певний спосіб поведінки у взаємодії із соціумом. Йдеться про самосвідомість, що забезпечує вибір діяльності, лінії поведінки, формування стилю життя.

Формування громадянина-патріота можливе не лише на основі створення необхідних зовнішніх, об'єктивних виховних умов, але й з урахуванням індивідуальних, вікових особливостей дітей і молоді, їх здатності до прийняття патріотичних ідей, національних цінностей, прагнень до розбудови держави. Ефективність патріотичного виховання особистості залежить від включення психологічних механізмів рефлексії, відтак – саме патріотичної рефлексії як здатності особистості до переосмислення свого ставлення до Батьківщини, її історії. Соціальна значущість і недостатня розробленість проблеми розвитку патріотичної рефлексії особистості пізньої юності в освітньо-виховному просторі університету зумовила напрям проведеного дослідження: визначення показників рівнів патріотичної рефлексії особистості пізньої юності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретико-методологічною основою дослідження послужили загальнопсихологічні теорії особистості та підходи до її рефлексії (К.О. Абульханова-Славська, Б.Г. Ананьев, Р. Бернс, І.С. Булах, І.С. Кон, П.В. Лушин, С.Д. Максименко, С.Л. Рубінштейн, В.В. Столін, К. Юнг), методологічні підходи до аналізу процесу виховання особистості (І.Д. Бех, Л.І. Божович, М.Й. Боришевський, Д.Б. Ельконін, Г.С. Костюк, М.В. Савчин), концептуальні положення щодо формування у дітей і молоді українського менталітету, почуття патріотизму (Г.В. Ващенко, М.І. Томчук, В.В. Шевченко, М.А. Шугай).

В окремих дослідженнях розглядаються деякі питання щодо зазначеної проблеми, зокрема поняття «національної рефлексії» (М.А. Шугай), моральної саморегуляції (О.С. Безверхий), рефлексії підлітків (О.В. Савицька), рефлексії процесу навчання (Л.М. Співак), самооцінки учнів (К.О. Островська, О.В. Скрипченко), патріотичної рефлексії молодших школярів

(Н.В. Михальченко), поняття комунікативних практик і стратегії соціальної взаємодії у контексті громадянської та національної самоідентифікації студентської молоді (С.І. Позняк), виховання патріотичних почуттів у студентської молоді (В.Д. Будак), виховання національно-патріотичних почуттів у дошкільників засобами національної символіки (К.В. Мазур).

Мета статті – визначити показники рівнів патріотичної рефлексії особистості пізньої юності в навчально-виховному просторі університету.

Виклад основного матеріалу дослідження. Процес соціалізації індивіда неодмінно включає засвоєння еталонів оцінки результатів як своєї діяльності, так і оточуючих. Починаючи з кінця віку немовляти, дитина засвоює засоби й еталони оцінювання власної поведінки опосередковано, через емоційні реакції батьків на її дії. Отже, оцінні ставлення можна вважати одними з первинних джерел у процесі онтогенетичного розвитку самосвідомості дитини.

На етапі пізньої юності виникає нова соціальна ситуація розвитку, центром якої є перехід до самостійного життя. Продовжується інтенсивний розвиток самосвідомості, рефлексії, ідентичності, молоді люди самовизначаються в системі патріотичних цінностей, моральних принципів, норм і правил поведінки, усвідомлюють особисту соціальну відповідальність [5, с. 257].

Самосвідомість – здатність людини безпосередньо відтворювати себе, сприймати себе збоку, рефлексувати з приводу своїх можливостей [4, с. 137]. Об'єктом самосвідомості є особистість, яка одночасно пізнає і пізнається, оцінює й оцінюється. До структури самосвідомості належать самопізнання, самооцінка, самоконтроль.

Самопізнання завжди опосередковане відображенням зовнішнього світу, представленого у спільній діяльності та спілкуванні з іншими людьми. За визначенням Л.Е. Орбан-Лембрик, самопізнання – процес пізнання суб'єктом себе, своєї діяльності, внутрішнього психічного змісту [4, с. 137].

Важливим у структурі самосвідомості є самооцінка. За визначенням Л.Е. Орбан-Лембрик, самооцінка – оцінка особистістю самої себе, своїх якостей, життєвих можливостей, ставлення інших до себе і свого місця серед них [4, с. 137]. Одним із рівнів розвитку самосвідомості особистості є самоконтроль. Самоконтроль – усвідомлене, вольове управління своїм психічним життям і поведінкою відповідно з «Я-характеристиками», ментальністю, ціннісно-сміисловою, потребово-мотиваційною

та когнітивною сферами [4, с. 137]. Рівень самоконтролю є показником зрілості та культури особистості.

Відтак самосвідомість особистості є важливим чинником становлення та самовдосконалення індивіда у структурі соціальних відносин. Вона є складним психічним процесом, сутність якого полягає у сприйнятті особистістю себе в численних ситуаціях взаємодії з іншими людьми, осмисленні себе як суб'єкта дій, почуттів, поведінки, позиції в соціумі [10, с. 267].

У зрілому юнацькому віці, на думку М.В. Савчина [5, с. 261], становлення самосвідомості зумовлюється внутрішніми суперечностями особистості, найвідчутнішими серед яких є: потреба в соціальному визнанні й обмежені можливості її реалізації; потреба в самостійності та протекційне ставлення дорослих, зокрема батьків; потреба в самоосмисленні, самоідентифікації та недостатня або суперечлива інформація про себе, а також несформоване вміння інтегрувати, переосмислювати цю інформацію; потреба в розумінні і відчуття самотності, відчуженості; потреба в професійному самовизначенні та недостатні можливості, мотивація у реалізації вибору.

Процес рефлексії поєднує смислову сферу особистості з її знаннями про себе і про світ. Рефлексія починається із зосередження уваги на собі та самооцінки, відображення себе в інших людях, розуміння себе через розуміння інших.

Рефлексію ґрунтовно дослідив у своїх працях І.Д. Бех [2]. Рефлексія в широкому розумінні є відображенням себе, свого внутрішнього світу і власної поведінки в свідомості особистості. Вона є основою розвитку самосвідомості й об'єднує самопізнання, переживання свого ставлення до себе та саморегуляцію своєї поведінки. І.Д. Бех у своїх наукових дослідженнях дійшов висновку, що «патріотизм – це особливе, тобто безумовне і високосмислове почуття-цінність, яке характеризує ставлення особистості до народу, батьківщини, держави та до самої себе» [1, с. 151].

Організація процесу національно-патріотичного виховання є ефективною лише за умови залучення всього професорсько-викладацького складу закладів вищої освіти, адміністрації, органів студентського самоврядування та громадських об'єднань студентської молоді. Національно-патріотичне виховання студентів, на наше глибоке переконання, суттєво підвищиться за рахунок упровадження у вищих навчальних закладах інноваційних форм роботи й авторських програм.

Так, у Миколаївському національному університеті імені В.О. Сухомлинського вже третій рік поспіль впроваджується авторська програма «Національно-патріотичне виховання в закладах освіти». Курс «Національно-патріотичне виховання в закладах освіти» є однією з вибірових навчальних дисциплін, яка належить до циклу вільного вибору студентів. Модернізація освітньої парадигми України, яка здійснюється на тлі впровадження в освітній процес інноваційних технологій, визначає головну задачу всього навчально-виховного комплексу – забезпечення його сучасної якості. Національно-патріотичне виховання підростаючого покоління завжди було одним із найважливіших завдань освіти, адже дитинство і юність – найбагатіша пора для виховання почуття любові до Батьківщини. У сьогоdnішніх умовах постає необхідність розв'язання найгостріших проблем, пов'язаних із вихованням патріотизму та формування національної свідомості.

Зокрема, нами вже було проведено дослідження самооцінки студентами чинників, які негативно впливають на розвиток патріотичної рефлексії особистості в сім'ї. Серед цілої низки чинників, які найбільше дають негативні наслідки розвитку патріотичної рефлексії особистості в сім'ї, студентами виокремлені такі: низький рівень її матеріального благополуччя, негативний психологічний клімат у родині, неповнота сім'ї, слабкість психолого-педагогічної позиції батьків, відсутність єдиних вимог обох батьків [3, с. 59].

З метою вивчення показників рівнів розвитку патріотичної рефлексії особистості пізньої юності на початковому етапі нами було проведено констатувальний експеримент першого порядку на базі Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського. Констатувальний експеримент був спрямований на визначення показників високого, середнього та низького рівнів розвитку патріотичної рефлексії особистості. Обробка результатів дослідження включала якісний і кількісний аналіз виявлених особливостей, визначення достовірних відмінностей у прояві психологічних характеристик особистості, які мають значення для вибору подальшої психолого-педагогічної роботи щодо розвитку патріотичної рефлексії особистості. Діагностика розвитку патріотичної рефлексії особистості пізньої юності була проведена за допомогою методу анкетування.

У психодіагностиці взяли участь групи першокурсників денної та заочної форм навчання факультету дошкільної та початкової освіти МНУ імені В.О. Сухомлинського,

загальна кількість – 151 особа. Студенти, які брали участь у дослідженні, відзначалися неоднорідністю за успішністю, поведінковими реакціями, швидкістю виконання поставлених завдань.

У процесі констатувального експерименту першого порядку ми звернули увагу на рівень розвитку патріотичної рефлексії студентів, готовності у майбутньому до національно-патріотичного виховання дітей, спроможності формувати патріотичну самосвідомість та етнічну ідентифікацію у підростаючого покоління. Результати методу анкетування представлені в табл. 1.

Серед запитань, які пропонувалися в анкеті, були такі: «Чи вважаєте ви, що дитину слід виховувати не лише як майбутнього чоловіка чи жінку, але й як вірного сина чи доньку свого народу, палкого патріота, стійкого громадянина Батьківщини-України?», «Чи є необхідність пробуджувати і виховувати в дітей національну гідність і гордість, свідомість і самосвідомість, готувати з них палких патріотів, мужніх громадян, творців своєї долі, борців за інтереси народу України?», «Що, на Вашу думку, сприятиме в сім'ї формуванню палких патріотів, мужніх громадян, творців своєї долі, борців за інтереси народу України?», «Які виховні сімейні традиції мають панувати у родині?» та ін.

Як видно з табл. 1, серед студентів першого курсу денної форми навчання переважає середній рівень розвитку патріотичної рефлексії особистості пізньої юності (56,00%), серед студентів першого курсу заочної форми навчання – також середній (63,15%). Загалом, серед досліджуваних

студентів склали більшу частку студенти з середнім рівнем розвитку патріотичної рефлексії (59,60%). Занепокоєння викликають показники низького рівня розвитку патріотичної рефлексії особистості (19,88%).

Як видно з табл. 1, результати констатувального експерименту серед студентів денної та заочної форм навчання суттєво не відрізняються, перевага належить середньому рівню розвитку патріотичної рефлексії.

Проведений аналіз дає можливість стверджувати, що робота з національно-патріотичного виховання молоді у закладах вищої освіти має бути продовжена у напрямі формування саме патріотичної рефлексії у майбутніх педагогів.

Проведений змістовний аналіз результатів констатувального експерименту першого порядку дав можливість визначити як рівні розвитку патріотичної рефлексії особистості пізньої юності, так і його якісні показники. Критеріями оцінки рівня розвитку патріотичної рефлексії особистості стали: рівень самоаналізу власних знань про історію держави, рід, народ (когнітивна складова частини патріотичної рефлексії); емоційне реагування на суспільні справи, власну участь у патріотичних вчинках (емоційна складова частини патріотичної рефлексії); самооцінка своїх соціально значущих вчинків, власна поведінка (поведінкова складова частини патріотичної рефлексії) [5, с. 126]. Патріотично наснажена активність особистості повинна постійно підвищуватися в процесі виховання, формування рефлексії, переростати, відповідно до вікових особливостей, у громадсько-політичну,

Таблиця 1

Рівні розвитку патріотичної рефлексії особистості пізньої юності на етапі констатувального експерименту першого порядку

Етапи експерименту	Категорія студентів	Рівні розвитку патріотичної рефлексії особистості пізньої юності					
		Високий		Середній		Низький	
		кількість	%	кількість	%	кількість	%
Констатувальний експеримент першого порядку	Студенти перших курсів денної форми навчання (N=75)	15	20,00	42	56,00	18	24,00
	Студенти перших курсів денної форми навчання (N=76)	16	21,05	48	63,15	12	15,80
	Загалом студенти перших курсів денної та заочної форм навчання (N=151)	31	20,52	90	59,60	30	19,88

державницьку діяльність. Саме тому психолого-педагогічна робота в умовах ЗВО має бути цілеспрямованою, систематичною та послідовною [4, с. 58].

Якісні показники рівнів розвитку патріотичної рефлексії особистості представлені в табл. 2.

Однією з суттєвих ознак психічного розвитку особистості пізньої юності в умовах освітньо-виховного простору університету є подальше формування патріотичної рефлексії, що виявляється у диференціації її внутрішньої структури, ускладненні змістовного наповнення.

Висновки з проведеного дослідження.

Результати дослідження з вивчення показників рівнів розвитку патріотичної рефлексії особистості пізньої юності дозволили зробити такі висновки.

Серед студентів першого курсу денної форми навчання переважає середній рівень розвитку патріотичної рефлексії особистості пізньої юності (56,00%), високий рівень – у 20% респондентів, низький – у 24%.

Серед студентів першого курсу заочної форми навчання переважає також середній рівень розвитку патріотичної рефлексії особистості пізньої юності (63,15%), високий рівень – 21,05% серед досліджуваних, низький – 15,80%.

Загалом, серед досліджуваних студентів склали більшу частку студенти з середнім рівнем розвитку патріотичної рефлексії (59,60%). Студентів із високим рівнем розвитку патріотичної рефлексії – 20,52%, з низьким рівнем – 19,88%.

Критеріями оцінки рівня розвитку патріотичної рефлексії особистості стали: рівень самоаналізу власних знань про історію держави, рід, народ (когнітивна складова частини патріотичної рефлексії); емоційне реагування на суспільні справи, власну участь у патріотичних вчинках (емоційна складова частини патріотичної рефлексії); самооцінка своїх соціально-значущих вчинків, власна поведінка (поведінкова складова частини патріотичної рефлексії).

Серед основних якісних показників низького рівня розвитку патріотичної рефлексії визначаємо такі: не сформоване стійке ставлення особистості пізньої юності до традицій сім'ї, національно-патріотичних цінностей; відсутні почуття індивідуальної відповідальності та патріотичної гідності; відсутня готовність формувати в собі патріотичну свідомість і самосвідомість, національну гідність, характер і світогляд; відсутня віра у свої сили, готовність зробити конкретний особистий внесок у розвиток певної сфери життя, галузі науки, культури, у відродження і розбудову Української держави.

Результати констатувального експерименту першого порядку свідчать про те, що в умовах закладу вищої освіти виникає необхідність створення науково обґрунтованої програми цілеспрямованого розвитку патріотичної рефлексії особистості пізньої юності в умовах освітнього простору університету. Надалі наше дослідження буде спрямоване на особливості проведення формувального експерименту з підвищен-

Таблиця 2

Якісні показники рівнів розвитку патріотичної рефлексії особистості пізньої юності

Рівні	Критерії
Високий	Юнаки здатні до самоаналізу власних знань про історію держави, рід, народ, оперують патріотичними поняттями та вміють визначити патріотичні якості. Спроможні емоційно реагувати на суспільні справи, власну участь у патріотичних вчинках, заходах; контролюють власні емоційні стани, мають сформоване позитивне ставлення до патріотичних норм і відзначаються ініціативною поведінкою. Спроможні проявляти риси ментальності українського народу, риси української вдачі: волелюбність, милосердя, доброзичливість, працелюбність, щирість, миролюбність, відповідальність, наполегливість, щедрість та ін.
Середній	Юнаки добре орієнтуються у змісті найвідоміших і найпоширеніших у суспільстві патріотичних понять і якостей, вибірково здатні пояснити їх зміст; мають деяку неузгодженість патріотичних цінностей за загальної патріотичної спрямованості. Ситуативно регулюють власну поведінку в ситуації вибору поведінки внаслідок несформованого ставлення до деяких загальнолюдських національних цінностей і норм. Досліджувані здатні взяти на себе індивідуальну відповідальність за свої вчинки.
Низький	Юнаки формально запозичують у інших патріотичні судження, позиції у власний особистісний простір. Це проявляється епізодично, залежно від значущості ситуації та наслідків. Слабо рефлексують на оцінку іншими власних вчинків, мають невеликий спектр особистісно значущих норм і цінностей і складності з узагальненням власного емоційного досвіду. У більшості досліджуваних відсутня регуляція поведінки, проявляється неадекватна самооцінка своїх патріотичних, соціально значущих вчинків.

ня рівнів розвитку патріотичної рефлексії особистості пізньої юності.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бех І.Д. Вибрані наукові праці. Виховання особистості : в 2 т. Чернівці : Букрек, 2015. Т. 1. 640 с.
2. Бех І.Д. Довільна поведінка школярів як мета виховання. *Рідна школа*. 1993. № 9. С. 29–32.
3. Михальченко Н.В. Детермінанти розвитку патріотичної рефлексії особистості. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Психологічні науки»* / за ред. О.Є. Близової. Херсон : ВД «Гельветика», 2017. Вип. 6. Т. 2. С. 54–59.
4. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія : посібник. Київ : Академвидав, 2003. 448 с.

5. Савчин М.В., Василенко Л.П. Вікова психологія : навчальний посібник. Київ : Академвидав, 2005. 360 с.
6. Шугай М.А. Психологічний аналіз розвитку національної рефлексії в процесі навчальної діяльності молодших школярів : автореф. дис. ... канд. психол. наук. Рівне, 2002. 24 с.
7. Шугай М.А. Критерії рівня сформованості національної самосвідомості особистості. *Наукові записки. Острого* : Видавничий комплекс Острозької академії, 2002. С. 159.
8. Mykhalchenko N.V. The role of Ukrainian symbol and folklore in the development of patriotic reflection of personality. *Imperatives of civil society development in promoting national competitiveness* 6 December 13–14, 2018. Batumi, Georgia : Publishing House Kalmosani, 2018. Vol. 2. P. 266–269.

УДК 159.953:5

DOI 10.32999/ksu2312-3206/2019-1-28

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ НА БАЗІ ДИСТАНЦІЙНИХ НАВЧАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИХ КУРСІВ У МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

Назар М.М., к. психол. н., старший науковий співробітник,
старший науковий співробітник
лабораторії сучасних інформаційних технологій навчання
*Інститут психології імені Г.С. Костюка
Національної академії педагогічних наук України*

Формування компетентностей у комп'ютерно опосередкованому та безпосередньому спілкуванні становить важливе завдання для сучасної педагогічної та вікової психології. Актуальність завдання визначається постійною інтеграцією інформаційних (інфокомунікативних, мережових, мультимедійних) технологій у різноманітні сфери життя людини, такі як навчання, професійна діяльність, рекреаційна діяльність, спілкування тощо. Визначено, що здійснення дистанційних навчально-психологічних курсів і занять у віртуальних освітніх просторах забезпечує найбільш продуктивні умови для розвитку комунікативної компетентності з використанням комп'ютерного опосередкування. Крім цього, іншими важливими чинниками забезпечення продуктивності навчання є розробка моделі учасника дистанційних навчальних курсів і занять, покроковий алгоритм здійснення завдань, використання мультимедійних технологій, що певним чином наближають дистанційне мережеве спілкування до безпосереднього, тощо. Інтернет-тренінги з формування комунікативних компетенцій можуть бути рекомендовані до використання як продуктивний інструмент сучасної психології та педагогіки, що має значні перспективи та можливості для подальшого розвитку та задіявання у практичній сфері.

Ключові слова: тренінги, мережа, Інтернет, комунікація, спілкування.

Назар М.Н. ФОРМИРОВАНИЕ КОММУНИКАТИВНЫХ КОМПЕТЕНЦИЙ НА БАЗЕ ДИСТАНЦИОННЫХ ОБУЧАЮЩЕ-ПСИХОЛОГИЧЕСКИХ КУРСОВ В СЕТИ ИНТЕРНЕТ

Формирование компетентностей в компьютерном опосредованном и непосредственном общении является важной задачей для современной педагогической и возрастной психологии. Актуальность задания определяется постоянной интеграцией информационных (инфокоммуникационных, сетевых, мультимедийных) технологий в разнообразных областях жизни человека, таких как обучение, профессиональная деятельность, рекреационная деятельность, общение и т.п. Определено, что осуществление дистанционных учебно-психологических курсов и занятий в виртуальных образовательных пространствах обеспечивает наиболее продуктивные условия для развития коммуникационной компетентности с использованием компьютерного опосредствования. Интернет-тренинги по формированию коммуникационных компетенций могут быть рекомендованы к использованию как продуктивный инструмент современной психологии и педагогики, имеющий значительные перспективы и возможности для последующего развития и задействования в практической области.

Ключевые слова: тренинги, сеть, Интернет, коммуникация, общение.